

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Kereskedelmi csomag

(2018/C 247/06)

Előadó:	Micaela Fanelli (IT/PES), Riccia (Campobasso megye) polgármestere
Referenciaszövegek:	Javaslat rendeletre az Európai Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról COM(2017) 487 final Közlemény az EU számára kritikus fontosságú nyersanyagok 2017. évi listájáról COM(2017) 490 final Jelentés „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégia végrehajtásáról – Progresszív kereskedelempolitika kialakítása a globalizáció előnyünkre fordítása érdekében COM(2017) 491 final Közlemény: Kiegyensúlyozott és progresszív kereskedelempolitika a globalizáció előnyünkre fordítása érdekében COM (2017) 492 final Közlemény: Üdvözöljük a közvetlen külföldi befektetéseket, ugyanakkor biztosítjuk alapvető érdekeink védelmét COM(2017) 494 final Ajánlások tanácsi határozatokra COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final és COM(2017) 493 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Javaslat európai parlamenti és a tanácsi rendelete az Európai Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról

COM(2017) 487 final

1. módosítás

(13) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(13) Helyénvaló rögzíteni a közvetlen külföldi befektetések tagállamok általi átvilágítására vonatkozó eljárási keret lényeges elemeit, hogy a befektetők, a Bizottság és a többi tagállam megérthessék a befektetések átvilágításának várható módját, valamint biztosított legyen az érintett befektetések átlátható módon történő átvilágítása és a különböző harmadik országok megkülönböztetésmentes kezelése. Ezen elemeknek magukban kell foglalniuk legalább az átvilágítás időkeretének meghatározását és a külföldi befektetők számára az átvilágítási határozatokkal szembeni jogorvoslat igénybevételének lehetőségét.</p>	<p>(13) Helyénvaló rögzíteni a közvetlen külföldi befektetések tagállamok általi átvilágítására vonatkozó eljárási keret lényeges elemeit, hogy a befektetők, a Bizottság és a többi tagállam, továbbá a helyi és regionális önkormányzatok és az érintett szociális partnerek megérthessék a befektetések átvilágításának várható módját, valamint biztosított legyen az érintett befektetések átlátható módon történő átvilágítása és a különböző harmadik országok megkülönböztetésmentes kezelése. Ezen elemeknek magukban kell foglalniuk legalább az átvilágítás időkeretének meghatározását és a külföldi befektetők számára az átvilágítási határozatokkal szembeni jogorvoslat igénybevételének lehetőségét.</p>

Indokolás

A tagállamok által hozott döntések jelentős hatással lesznek a közvetlen külföldi befektetéseket tervező vagy végrehajtó regionális önkormányzatokra, ezért ezeket be kell vonni az említett döntésekbe.

2. módosítás

(18) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(18) E célból fontos az is, hogy valamennyi tagállamban biztosítsák a tájékoztatás és a koordináció minimális szintjét a jelen rendelet hatálya alá tartozó közvetlen külföldi befektetések tekintetében. A tagállamok vagy a Bizottság kérésére az a tagállam, amelyben a közvetlen külföldi befektetést tervezik vagy megvalósították, rendelkezésre bocsátja ezeket az információkat. Releváns információnak számít például a külföldi befektető tulajdonosi szerkezete és a tervezett vagy megvalósult befektetés finanszírozása, beleértve a harmadik országok által nyújtott támogatásokra vonatkozó információkat is, amennyiben azok rendelkezésre állnak.</p>	<p>(18) E célból fontos az is, hogy valamennyi tagállamban biztosítsák a tájékoztatás és a koordináció minimális szintjét a jelen rendelet hatálya alá tartozó közvetlen külföldi befektetések tekintetében. A tagállamok vagy a Bizottság kérésére az a tagállam, amelyben a közvetlen külföldi befektetést tervezik vagy megvalósították, az érintett helyi és regionális önkormányzatokkal folytatott konzultációt követően rendelkezésre bocsátja ezeket az információkat. Releváns információnak számít például a külföldi befektető tulajdonosi szerkezete és a tervezett vagy megvalósult befektetés finanszírozása, beleértve a harmadik országok által nyújtott támogatásokra vonatkozó információkat is, amennyiben azok rendelkezésre állnak.</p>

Indokolás

A tagállamok által hozott döntések jelentős hatással lesznek a közvetlen külföldi befektetéseket tervező vagy végrehajtó regionális önkormányzatokra, ezért ezeket be kell vonni az említett döntésekbe.

3. módosítás

3. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">3. cikk</p> <p style="text-align: center;">A közvetlen külföldi befektetések átvilágítása</p> <p>(2) A Bizottság biztonsági vagy közrendi okokból átvilágíthatja az uniós érdekű projektekre vagy programokra valószínűleg hatást gyakorló közvetlen külföldi befektetéseket.</p>	<p style="text-align: center;">3. cikk</p> <p style="text-align: center;">A közvetlen külföldi befektetések átvilágítása</p> <p>(2) A Bizottság biztonsági vagy közrendi okokból átvilágíthatja a meglévő vagy felelősségteljesen tervezett uniós érdekű projektekre vagy programokra valószínűleg hatást gyakorló közvetlen külföldi befektetéseket.</p>

4. módosítás

6. cikk (1) és (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">6. cikk</p> <p style="text-align: center;">A tagállami átvilágítás kerete</p> <p>(1) A tagállami átvilágítási mechanizmusok átláthatóak és megkülönböztetésmentesen kezelik a harmadik országokat. A tagállamok meghatározzák különösen az átvilágítás megindításához szükséges körülményeket, az átvilágítás okait és az alkalmazandó részletes eljárási szabályokat.</p> <p>(2) A tagállamok meghatározzák az átvilágítási határozatok kibocsátásának időkereteit. Ezen időkereteknek lehetővé kell tenniük, hogy a tagállamok figyelembe vegyék a 8. cikk szerinti tagállami észrevételeket, valamint a Bizottság 8. és 9. cikk szerinti véleményét.</p> <p>[...]</p>	<p style="text-align: center;">6. cikk</p> <p style="text-align: center;">A tagállami átvilágítás kerete</p> <p>(1) A tagállami átvilágítási mechanizmusok átláthatóak és megkülönböztetésmentesen kezelik a harmadik országokat. A tagállamok meghatározzák különösen az átvilágítás megindításához szükséges körülményeket, az átvilágítás okait és az alkalmazandó részletes eljárási szabályokat. Ezenkívül a tagállamok a fenti eljárás keretében lehetőség szerint tájékoztatják azon helyi és regionális önkormányzatokat, továbbá konzultálnak ezekkel, ahol közvetlen külföldi befektetést terveznek vagy valósítottak meg.</p> <p>(2) A tagállamok meghatározzák az átvilágítási határozatok kibocsátásának időkereteit. Ezen időkereteknek lehetővé kell tenniük, hogy a tagállamok figyelembe vegyék azon helyi és regionális önkormányzatok észrevételeit, ahol közvetlen külföldi befektetést terveznek vagy valósítottak meg, a 8. cikk szerinti tagállami észrevételeket, valamint a Bizottság 8. és 9. cikk szerinti véleményét.</p> <p>[...]</p>

Indokolás

A tagállamok által hozott döntések jelentős hatással lesznek a közvetlen külföldi befektetéseket tervező vagy végrehajtó regionális önkormányzatokra, ezért ezeket be kell vonni az említett döntésekbe.

5. módosítás

8. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p data-bbox="443 607 512 636">8. cikk</p> <p data-bbox="309 707 647 739">Együtműködési mechanizmus</p> <p data-bbox="177 813 782 1037">(1) A tagállamok az átvilágítás megkezdését követő 5 munkanapon belül tájékoztatják a Bizottságot és a többi tagállamot minden olyan közvetlen külföldi befektetésről, amely átvilágítási mechanizmusuk keretében átvilágítás alatt áll. A tájékoztatás részeként – adott esetben – az átvilágítást végző tagállam törekszik annak jelzésére, hogy véleménye szerint az adott közvetlen külföldi befektetés valószínűleg a 139/2004/EK rendelet hatálya alá tartozik-e.</p>	<p data-bbox="1082 607 1150 636">8. cikk</p> <p data-bbox="948 707 1286 739">Együtműködési mechanizmus</p> <p data-bbox="810 813 1415 1122">(1) A tagállamok az átvilágítás megkezdését követő 5 munkanapon belül konzultálnak azon helyi és regionális önkormányzatokkal, ahol közvetlen külföldi befektetést terveznek vagy valósítottak meg, és tájékoztatják a Bizottságot és a többi tagállamot minden olyan közvetlen külföldi befektetésről, amely átvilágítási mechanizmusuk keretében átvilágítás alatt áll. A tájékoztatás részeként – adott esetben – az átvilágítást végző tagállam törekszik annak jelzésére, hogy véleménye szerint az adott közvetlen külföldi befektetés valószínűleg a 139/2004/EK rendelet hatálya alá tartozik-e.</p>

Indokolás

Fontos, hogy konzultáljanak a helyi és regionális önkormányzatokkal egy adott közvetlen külföldi befektetés átvilágítása során.

6. módosítás

8. cikk (6) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p data-bbox="443 1675 512 1704">8. cikk</p> <p data-bbox="309 1776 647 1807">Együtműködési mechanizmus</p> <p data-bbox="177 1881 782 2022">(6) Az a tagállam, amelynek területén a közvetlen külföldi befektetést tervezik vagy megvalósították, megfelelően figyelembe veszi a többi tagállam (2) bekezdés szerinti észrevételeit és a Bizottság (3) bekezdés szerinti véleményét.</p>	<p data-bbox="1082 1675 1150 1704">8. cikk</p> <p data-bbox="948 1776 1286 1807">Együtműködési mechanizmus</p> <p data-bbox="810 1881 1415 2078">(6) Az a tagállam, amelynek területén a közvetlen külföldi befektetést tervezik vagy megvalósították, megfelelően figyelembe veszi a közvetlen külföldi befektetést tervező vagy megvalósító helyi és regionális önkormányzatok (1) bekezdés szerinti észrevételeit, valamint a többi tagállam (2) bekezdés szerinti észrevételeit és a Bizottság (3) bekezdés szerinti véleményét.</p>

Indokolás

Fontos, hogy konzultáljanak a helyi és regionális önkormányzatokkal egy adott közvetlen külföldi befektetés átvilágítása során.

7. módosítás**12. cikk**

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">12. cikk</p> <p style="text-align: center;">Kapcsolattartó pontok</p> <p>Minden egyes tagállam kijelöl egy, a közvetlen külföldi befektetések átvilágításával foglalkozó kapcsolattartó pontot (a továbbiakban: kapcsolattartó pont) a közvetlen külföldi befektetések átvilágítására. A Bizottság és a többi tagállam bevonja ezeket a kapcsolattartó pontokat a jelen rendelet végrehajtásával kapcsolatos valamennyi kérdésbe.</p>	<p style="text-align: center;">12. cikk</p> <p style="text-align: center;">Kapcsolattartó pontok</p> <p>Minden egyes tagállam kijelöl legalább egy, a közvetlen külföldi befektetések átvilágításával foglalkozó kapcsolattartó pontot (a továbbiakban: kapcsolattartó pont) a közvetlen külföldi befektetések átvilágítására. A Bizottság és a többi tagállam bevonja ezeket a kapcsolattartó pontokat a jelen rendelet végrehajtásával kapcsolatos valamennyi kérdésbe. A közvetlen külföldi befektetések átvilágításával foglalkozó kapcsolattartó pontok az érintett helyi és regionális önkormányzatok kérésére ez utóbbiak rendelkezésére bocsátják az említett befektetések átvilágításával kapcsolatos valamennyi lényeges információt.</p>

Indokolás

- i. Mivel egyes tagállamokban a kereskedelempolitikát regionális hatáskörbe utalták, helyénvaló ilyen esetekben regionális szintű kapcsolattartó pontokról is rendelkezni.
- ii. Fontos, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak lehetőleg valamennyi információ a rendelkezésére álljon egy adott közvetlen külföldi befektetés átvilágításával kapcsolatos álláspontjuk elfogadásakor.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. üdvözli az Európai Bizottság által a globalizáció előnyünkre fordításáról szóló vitaanyag alapján a kereskedelemmel és befektetéssel kapcsolatosan benyújtott javaslatcsomagot, amely az uniós kereskedelempolitika kihívásaira reagál;
2. véleménye szerint a kereskedelempolitika sokféle kihívással néz szembe, amikor megkísérli megtalálni a megfelelő egyensúlyt a következőkben felsorolt számos célkitűzés között: az Unió kereskedelmi helyzetének megerősítése a globális növekedési központokkal való összekapcsolás által, vezető szerep vállalása a multilaterális kereskedelmi rendszer támogatásában, a gazdasági növekedés ösztönzése és a szegénység csökkentése, az uniós vállalkozások, polgárok és területek védelme a tisztességtelen versennyel szemben, valamint a szociális és területi költségek kezelése, különösen a veszélyeztetett ágazatokban és a kevésbé képzett munkavállalók körében;
3. osztja azt a véleményt, hogy a nemzetközi kereskedelem az évek során ösztönözte a növekedést és előmozdította a versenyképességet mind az Unióban, mind azon kívül; hangsúlyozza azonban, hogy egyre nagyobb aggodalomra ad okot az ebből származó javak egyenlőtlen társadalmi elosztása, az agglomerációs és területi marginalizációs folyamatokra gyakorolt erőteljes hatása és különösen az egyes helyi gazdaságok és közösségek ellenálló képességére kifejtett súlyos nyomása;
4. határozottan támogatja az Európai Bizottság azon álláspontját, hogy a kereskedelempolitika fontos szerepet játszik annak biztosításában, hogy a globalizáció kedvező gazdasági, társadalmi, területi és környezeti hatással legyen a polgárokra és a vállalkozásokra úgy Európában, mint azon kívül;

5. hangsúlyozza az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap alapvető szerepét a globalizáció hatására a világkereskedelemben bekövetkezett strukturális változások miatt munkahelyüket elvesztő emberek támogatásában; ugyanakkor ismételten kijelenti⁽¹⁾, hogy meg kell reformálni a működési mechanizmusokat az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap jóváhagyási eljárásának egyszerűsítésével, az alap aktiválási küszöbének csökkentésével⁽²⁾, valamint költségvetésének évi 500 millió euróval történő növelésével, továbbá a többéves pénzügyi keretben történő szerepeltetésével, hogy figyelembe vehető legyen, hogy 2014 óta az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap hatáskörét kiterjesztették a NEET-fiatalokra is, és elképzelhető, hogy azt a preventív intézkedésekre is ki kell majd terjeszteni; hangsúlyozza az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap és az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) részeként működő Európai Szociális Alap közötti komplementaritást, hiszen az ESZA rövid távú segítséget nyújtó mechanizmus, míg a hosszú távú intézkedéseket az esb-alapok támogatják, melyek az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap területein hozott nyomonkövetési intézkedéseként is felfoghatók;

6. hangsúlyozza, hogy amint azt egyes tagállamok kereskedelmi folyamatainak elemzése⁽³⁾ is alátámasztja, e régiók exporteredményei pozitívan hatnak a GDP-re, az exportteljesítmény pozitív hatással van a regionális versenyképességi mutatóra, továbbá hogy a termelési szerkezet exporthajlandósága és az abban való részvétele minden egyes elemzett tagállamban kifejezetten néhány régióra koncentrálódik;

7. aggodalommal állapítja meg, hogy ezeket az elemzéseket egy másik tanulmány⁽⁴⁾ is megerősíti, amely szerint a közvetlen külföldi befektetések előnyei jóval kevésbé érzékelhetők a vidéki, nem nagyvárosi és kevésbé fejlett régiókban, mint máshol, és hogy a termelékenység növekedésére kifejtett hatások kisebbek a vidéki és nem nagyvárosi régiókban, a kevésbé fejlett régiókban pedig a nullával egyenlők; ebből adódóan a közvetlen külföldi befektetések és a piacnyitás közvetlen hatásának konvergenciájához való hozzájárulás valószínűleg nagyon csekély;

8. hangsúlyozza e tekintetben a kohéziós politika kulcsfontosságú szerepét az állami beruházások megfelelő mértékű biztosításában a közvetlen külföldi befektetések szempontjából háttérbe szorult uniós régiókban és területeken, illetve ezek versenyképességének növelésében az ide irányuló közvetlen külföldi beruházások egyidejű ösztönzésével, továbbá az Európában már jelen lévő, nem európai vállalkozások növekedésének elősegítésében;

9. Emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság 7. kohéziós jelentése (2017. október 9.) kiemelte, hogy a globalizáció előnyünkre fordításának a régiók gazdasági átalakítása, az innováció, az ipari modernizáció és az új technológiák bevezetése révén a 2020 utáni kohéziós politika három prioritása között kell szerepelnie;

10. felhívja a figyelmet arra, hogy a kereskedelem liberalizálására vonatkozó további megállapodások csökkentik a vámilletékek összegét, amelyek jelentős saját forrást jelentenek az EU költségvetése számára, és sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a közeljövőben terjesszen elő javaslatot az EU saját forrásainak reformjára vonatkozóan, ahogyan azt Az EU saját forrásainak reformja a következő, 2020 utáni időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben” című 2017/1530 sz. RB-vélemény is kéri;

Az Unió kereskedelempolitikájának átláthatósága és demokratikus legitimitása

11. üdvözlí az Európai Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy a kereskedelmi tárgyalásokat átláthatóbbá tegye, és bízik abban, hogy e megközelítés révén a tagállamok bevonhatják azokat a helyi és a regionális önkormányzatokat és/vagy más érdekelt feleket, amelyek már az Unión kívüli kereskedelemre vonatkozó bizonyos tárgyalási folyamatokkal kapcsolatos kereskedelempolitikai célkitűzések kidolgozásának szakaszában vannak;

12. e tekintetben emlékeztet a Régiók Európai Bizottságának *A kereskedelmi megállapodásokkal kapcsolatos uniós tárgyalások demokratikus vetülete: a polgárok és a helyi és regionális önkormányzatok szerepe és felelőssége* című tanulmányára, amely hangsúlyozza, hogy pusztán az információk rendelkezésre állása még nem képes átlátható és részvételi folyamatot biztosítani, és hogy különös figyelmet kell fordítani az ilyen információkhoz való hozzáférést biztosító nemzeti és helyi szintű mechanizmusokra; a helyi és a regionális önkormányzatok különösen hangsúlyozzák a kereskedelempolitika terén a nemzeti szintekkel való összehasonlítás formális mechanizmusainak gyakori hiányát, mely uniós szinten még inkább érezhető;

⁽¹⁾ A globalizáció előnyünkre fordításáról szóló vitaanyag tárgyában készített RB-vélemény, előadó: Micaela Fanelli, elfogadás: 2017. október 10.

⁽²⁾ Figyelembe véve különösen azt, hogy az Egyesült Államok azonos programja („Trade Adjustment Assistance – TAA”) nem ír elő minimális létszámcsökkentési küszöbértéket.

⁽³⁾ Az Európai Parlament Kutatószolgálat.

⁽⁴⁾ Európai Területfejlesztési és Kohéziós Megfigyelő Hálózat – „A világ Európában, az Európába irányuló közvetlen külföldi befektetések”.

13. üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a befektetési fejezet elkülönítésével egyértelműbbé tegye a számos kereskedelmi megállapodás vegyes jellegét; úgy véli azonban, hogy a piacok globális megnyitásával és az új kereskedelmi megállapodások megkötésével kapcsolatos konszenzus válsága nagymértékben az egyes megállapodások kedvező és kedvezőtlen hatásainak elégtelen dokumentálása miatt következett be és annak róható fel, hogy nem egyértelmű a kormányzatok felelőssége az említett megállapodások bizonyos kedvezőtlen elosztási hatásaira való reagálás terén;

14. a fentiekkel összhangban emlékeztet a Régiók Európai Bizottságának azon álláspontjára, hogy a kereskedelmi liberalizáció irányába tett bármely további lépést olyan területi hatásvizsgálatoknak kell megelőzniük, amelyek hatékony eszközként szolgálhatnak egy adott kereskedelmi megállapodás európai régiókra gyakorolt hatásainak beazonosítására és számszerűsítésére – még a tárgyalási folyamat megkezdése előtt –, ezáltal lehetővé téve a megalapozottabb, tájékozottabb módon történő, átlátható és konkrét tartalmi adatokon alapuló döntéshozatalt, valamint olyan testre szabott- támogatási formák elfogadását, amelyek elősegítik az érintett régiókat érő hatásokra való felkészülést és azok kezelését;

15. sajnálja e tekintetben, hogy az Ausztráliával és Új-Zélanddal kötendő szabadkereskedelmi megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról szóló tanácsi határozatra vonatkozó ajánlást kísérő hatásvizsgálat, a különféle stratégiai lehetőségek hatásairól és érdekelt feleiről szóló szakaszban nem rendelkezik ilyen hatásvizsgálatról⁽⁵⁾;

16. úgy ítéli meg, hogy a Közös Kutatóközpont által készített, az Unió és az Unió 12 kereskedelmi partnere közötti hatályos és jövőbeli mezőgazdasági szabadkereskedelmi megállapodások halmozott gazdasági hatásáról szóló tanulmány⁽⁶⁾ jó példája annak, hogyan járulhatnak hozzá a hatásvizsgálatok a stabil, átlátható és konkrét adatokra alapuló kereskedelempolitikák kidolgozásához;

17. üdvözlí, hogy a fenti tanulmány konkrét adatokra alapuló, tudományos támogatást nyújtott az európai szakpolitikák kidolgozásához, mivel az uniós gazdálkodókat tájékoztatták arról, mit várhatnak a – különösen az Ausztráliával és Új-Zélanddal kötendő – kereskedelmi megállapodásoktól; véleménye szerint az említett tárgyalások keretében az Európai Bizottságnak különös hangsúlyt kell fektetnie az egyes mezőgazdasági ágazatokra kifejtett lehetséges kedvezőtlen hatásokra, a tanulmányban kiemelték szerint, és meg kell védenie az említett ágazatokat, figyelembe véve a közös agrárpolitika alapelveit és azt a tényt, hogy az Unió számos területén – például a hegyvidéki területeken, ahol a gazdálkodók nehéz körülmények között tartják életben a vidéki térségeket, hozzájárulva többek között a döntő ökológiai egyensúlyok megőrzéséhez – a mezőgazdaság a fő és egyetlen olyan tevékenység, amely támogatja a helyi foglalkoztatást, vállalkozásokat és élelmiszer-ellátást;

18. megerősíti – különösen az Ausztráliával és Új-Zélanddal folytatott tárgyalások tükrében – azt a régóta képviselt álláspontját, hogy az uniós kereskedelmi megállapodások semmilyen közigazgatási szinten sem akadályozhatják a közszolgáltatások nyújtását, támogatását vagy szabályozását, a polgároknak nyújtott szolgáltatások körének bővítését⁽⁷⁾, sem pedig a szociális gazdaság fejlődésének ösztönzése céljából bizonyos szociális rendelkezések megállapítását az Európai Tanács 2015. december 7-i következtetéseivel összhangban;

19. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság 2017. december 22-én az uniós kereskedelmi megállapodásokkal foglalkozó tanácsadó csoportot hozott létre azzal a céllal, hogy növelje az uniós kereskedelmi politika átláthatóságát és inkluzivitását, azonban a fentiek fényében sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a csoport 28 szakértője⁽⁸⁾ közül egyik sem képvisel helyi vagy regionális önkormányzatokat, illetve szövetségeket. Abban az esetben, ha az Európai Bizottság fenntartaná azt az álláspontját, hogy a tanácsadó csoportban ne legyen uniós intézmény vagy szerv képviselve, az RB azt várja, hogy legalább megfigyelőként meghívják a csoportba;

⁽⁵⁾ Az <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN> címen elérhető dokumentum 18. oldala (csak angol nyelven, nem hivatalos fordítás).

⁽⁶⁾ A 2016. november 15-én közzétett tanulmány <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture> címen érhető el.

⁽⁷⁾ RB-vélemény: *Felelősebb kereskedelem- és beruházáspolitiká*, előadó: Neale Richmond (IE/EPP), elfogadás: 2016. április 8.

⁽⁸⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf.

20. azt kéri, hogy lefelé történő kiegyenlítés nélkül szavatolják az uniós és nemzeti szinten hatályos munkaügyi normákat, valamint a jogszabályokban rögzített, a termékbiztonságra vonatkozó, illetve adat-, fogyasztó-, egészség-, környezet- és állatvédelmi szabványokat, és hogy azokat az uniós joggal összhangban kiigazíthassák tagállami szinten. Kéri továbbá, hogy nemzetközi kereskedelmi és beruházási megállapodásokkal ne gyakoroljanak nyomást a helyi és regionális szint idevonatkozó szabályozási és pénzügyi mérlegelési jogkörére;

Méltányosságra törekvés az Unión kívül

21. hangsúlyozza, hogy a kereskedelempolitika nem pusztán a gazdasági érdekekről szól, hanem a fejlődő országokkal és a regionális válsághelyzetben lévő országokkal való szolidaritásnak is fontos eszköze; emlékeztet e tekintetben a kétoldalú kereskedelemre alkalmazandó származási szabályok enyhítéséről szóló közös EU–Jordánia határozatra, amely e megközelítés optimális példája;

22. üdvözli az Európai Bizottság uniós szabadkereskedelmi megállapodások fenntartható kereskedelemről és fejlődésről szóló informális dokumentumának fejezeteit⁽⁹⁾, mivel ez a dokumentum indította el a megfelelésről és a végrehajtásról, továbbá az arról szóló vitát, hogy hogyan lehet a fenntarthatósági rendelkezéseket a kereskedelemhez kapcsolni;

23. ami azt a kérdést illeti, hogy a fenntartható kereskedelemről és fejlődésről szóló fejezet rendelkezéseinek megsértése kereskedelmi hatásokkal vagy akár szankciókkal járhat-e, az RB azt az elképzelést támogatja, hogy az alapvető munkajogi egyezményekkel kapcsolatos előírások – például a gyermekmunka alkalmazásával való – enyhítésével tisztességtelen versenyt folytató országok esetében sor kerülhet szankciókra; úgy véli, hogy e tekintetben további vizsgálatokra és kutatási projektekre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a szakpolitika kidolgozása megbízható bizonyítékokon alapuljon;

24. üdvözli az Európai Bizottság elkötelezettségét a többoldalú kereskedelmi rendszer megerősítésében, amely a WTO-t helyezi a középpontba, és megállapítja, hogy a globális kereskedelem ennek hiányában nagyrészt az államok közötti hatalmi dinamikától és kevésbé az értékektől függne; úgy véli, hogy a WTO ideális keret a kétoldalú kereskedelmi megállapodások harmadik országokat érintő kedvezőtlen külső hatásainak minimalizálására, a mostanáig azonos elveket képviselő országok között megvalósított szabályozási együttműködés multilaterálissá tételére, továbbá a más érdekelt WTO-tagok csatlakozása felé vezető egyértelmű út kialakítására;

Multilaterális beruházási bíróság

25. üdvözli a multilaterális beruházási bíróság létrehozására irányuló tárgyalások megkezdését jóváhagyó tanácsi határozatra vonatkozó ajánlást, mivel ez megoldást kínál a beruházó és az állam közötti vitarendezés rendszerével kapcsolatos számos problémára, különösen a legitimitás és a függetlenségi garanciák hiányára, a joggyakorlat kiszámíthatóságának és következetességének hiányára, a jogorvoslathoz való jog hiányára, a magas költségekre, az átláthatóság hiányára a beruházó és az állam közötti vitákban, továbbá a kis- és középvállalkozások korlátozott hozzáféréseire;

26. megállapítja, hogy a Régiók Európai Bizottságának *A kereskedelmi megállapodásokkal kapcsolatos uniós tárgyalások demokratikus vetülete: a polgárok és a helyi és regionális önkormányzatok szerepe és felelőssége* című tanulmánya szerint a helyi és regionális önkormányzatok által a szabadkereskedelmi megállapodások következményei kapcsán leggyakrabban felvetett szempont a beruházó és az állam közötti vitarendezés, amely véleményük szerint lehetővé teszi, hogy a magánvállalkozások kifogásolják a helyi önkormányzatok határozatait;

27. hangsúlyozza, hogy egyensúly kell teremteni a magánberuházók jogainak szankcionálási mechanizmusok által biztosított védelme és a munkavállalói jogok védelme között, mely mechanizmusok jelenleg hiányoznak, és felszólítja az Európai Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a multilaterális beruházási bíróság létrehozására irányuló javaslat ne rendelkezzen párhuzamos bírósági rendszer fenntartásáról, mivel egy külföldi beruházókkal foglalkozó külön bíróság pusztán az említett beruházók számára a nemzeti jogrendszerek megkerülését tenné lehetővé; kéri továbbá, hogy a multilaterális beruházási bíróság ne csak a beruházók jogait, hanem az államok jogalkotási jogait és a harmadik felek jogait is védje;

28. reméli, hogy az Európai Bizottság a lehető leghamarabb egyértelművé teszi, hogy ez a multilaterális beruházási bíróság egyoldalú intézménynek tekinthető, vagy pedig másik intézmény joghatósága alá tartozik, továbbá, hogy miként vehetnek részt az érdekelt közösségek a bírósági eljárásokban;

⁽⁹⁾ Elérhető <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689> címen.

29. kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye egyértelműbbé azoknak a jogvitáknak a várható következményeit, amelyek a hatályos kétoldalú beruházási megállapodások keretében és a multilaterális beruházási bíróság, valamint a nemzeti joghatóságok közötti kapcsolatokról folynak, különösen a nemzeti jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kérdését illetően; az Unión belüli kétoldalú beruházási megállapodásokat illetően és a jelenleg zajló C-284/16 sz. Achmea ügyre való tekintettel támogatja az Európai Bizottság azon álláspontját, hogy a beruházó és állam közötti vitarendezési mechanizmusok a – csatlakozás előtt kötött – Unión belüli kétoldalú beruházási megállapodások keretében ellentétesek az uniós joggal, mivel az uniós bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek az uniós jogot érintő panaszok tekintetében;

30. bízik abban, hogy a beruházók védelméről szóló egész vitát tisztázni fogja Belgiumnak, az Európai Unió Bíróságának (EUB) az EU–Kanada átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodásban előírt új kétoldalú beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszer törvényességével kapcsolatos véleménye iránti, 2017. szeptember 6-i kérése;

31. aggodalommal állapítja meg, hogy az Unió néhány legfontosabb kereskedelmi partnere, például az USA és Japán nem támogatja a multilaterális beruházási bíróságok létrehozását, továbbá, hogy a szabadkereskedelmi megállapodással kapcsolatban 2016. július 6-án született elvi megállapodásból fakadó egyik legfontosabb megoldatlan probléma az, hogy Japán a beruházó és az állam közötti vitarendezés híve;

Az Európai Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslat

32. hangsúlyozza a közvetlen külföldi befektetések fontosságát az egész uniós gazdaságra nézve, különösen bizonyos uniós régiók számára, mivel a 2003 és 2015 közötti időszakban az Európán kívüli befektetők több mint 52 000 közvetlen külföldi befektetési projektet valósítottak meg Európában, amelyek összértéke meghaladja a 2 600 milliárd eurót⁽¹⁰⁾;

33. egyetért az Európai Bizottság értékelésével, miszerint a közvetlen külföldi befektetések megnyitása továbbra is uniós alapelv és a növekedés fontos forrása, és hogy e nyitottsághoz erőteljes és hatékony szakpolitikáknak kell társulnia annak érdekében, hogy egyrészt más gazdaságok is megnyissák piacukat, és garantálható legyen, hogy valamennyi szereplőre azonos szabályok vonatkozzanak, másrészt pedig hogy a legfontosabb európai eszközök védelmet élvezzenek olyan befektetésekkel szemben, amelyek károsan érintenék az Unió vagy a tagállamok jogos érdekeit;

34. üdvözli ezért az Európai Bizottság rendeletre irányuló javaslatának mögöttes elveit, mivel a külföldi közvetlen befektetéseket jelenleg tagállamonként eltérő módon kezelhetik, ugyanis ellenőrzésükre vonatkozóan nincs európai szintű egységes szabályozás;

35. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy az Európai Bizottságnak biztonsági és közrendi okokból ellenőrzési joga van az uniós érdekű projekteket vagy programokat valószínűleg érintő közvetlen külföldi befektetések esetében, mivel ez a kritérium nagyon homályos, valamennyi típusú közvetlen külföldi befektetésre kiterjedhet, és a kapcsolódó mellékletben foglalt lista nem kimerítő. Emellett a bizottságnak és a közrendnek nincs egyértelmű fogalom meghatározása, következésképpen az Európai Bizottság beavatkozási hatáskörének tartalmát illetően nincs jogbiztonság; ez azt eredményezheti, hogy a tagállamok a továbbiakban nem tudnak autonóm módon dönteni a közvetlen külföldi befektetésről, a biztonságra és a közrendre történő hivatkozás miatt;

36. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság egy ennyire fontos javaslatot hatásvizsgálat nélkül terjesztett elő; nézete szerint az Unióba irányuló befektetésekről szóló javaslatot kísérő közleményben említett tanulmánynak és hatásvizsgálatnak meg kellett volna előznie a javaslat előterjesztését, hogy a kapcsolódó intézményközi viták konkrét adatokon alapulhassanak;

37. azt kéri, hogy a rendeletjavaslatban tisztázzák, hogy továbbra is fent lehet tartani a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó szabad tőke mozgás meglévő korlátozásait, méghozzá úgy, hogy ezeket a korlátozásokat ne csak a közrendre és a közbiztonságra hivatkozva, illetve konkrétan meghatározott eljárási keret esetén lehessen alkalmazni;

38. úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak a problémás beruházásokat eredményező szakpolitikákat is értékelnie kell, mivel a korábban állami tulajdonban lévő infrastruktúrákat vagy vállalkozásokat megcélzó közvetlen külföldi befektetések sokszor a megszorító politikáknak, illetve a stratégiai ágazatokban végbemenő liberalizációnak a következményei;

⁽¹⁰⁾ Az Európai Területfejlesztési és Kohéziós Megfigyelő Hálózat kutatási projektje a következő témáról: *The World in Europe, global FDI flows towards Europe* [A világ Európában, az Európába irányuló globális közvetlen külföldi befektetések].

39. hangsúlyozza, hogy a közvetlen külföldi befektetések nemzetbiztonságra és közrendre való hivatkozással történő korlátozásának igazolása nem ugyanaz, mint annak a piactorzítás veszélye miatti korlátozása, és felszólítja az Európai Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a mechanizmust ne rejtett protekcionista intézkedésként alkalmazzák; megállapítja e tekintetben, hogy a közvetlen külföldi befektetések átvilágítási mechanizmusa, amely a beruházást pusztán a közvetlen külföldi befektetések állami támogatása miatt korlátozza, nem lehet elégséges indok egy beruházás megakadályozására, és hogy a mechanizmusnak igazolnia kell, hogy a kérdéses közvetlen külföldi befektetés egy külföldi állam stratégiai vagy nemzeti ipari célkitűzései között szerepel;

40. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy pontosítsa a hatásokat abban az esetben, ha egy tagállam nem felel meg az Európai Bizottság álláspontjának, arra vonatkozóan, hogy a javasolt keret milyen mértékben biztosít azonnali és arányos reakciókat, figyelembe véve azt is, hogy a befektetések uniós átvilágításának nem szabadna tovább tartania a nemzeti eljárások esetében kijelölt időtartamnál;

41. amellett száll síkra, hogy az EU legfontosabb kereskedelmi partnereivel kezdeményezzenek párbeszédet a befektetések átvilágításáról. A külföldi befektetések átvilágítására vonatkozó szabályok nemzetközi szintű összehangolása valóban csökkentené a konfliktusokat, és ösztönözné a befektetések biztonságát;

42. üdvözli a tényt, hogy a társjogalkotóknak sikerült megállapodniuk a hatályos uniós dömpingellenes módszertan módosításáról, amely figyelembe kell, hogy vegye a Luxembourg-i Infrastrukturális és Logisztikai Hivatal alapvető egyezményeit a jelentős torzulások fennállásának értékelése során;

43. megállapítja ugyanakkor, hogy az új szabályok teljes mértékben csak akkor lesznek eredményesek, ha az Unió naprakészé teszi kereskedelemvédelmi eszközeit, továbbá, hogy az iparra kifejtett kedvező hatás a 2013-ban a kereskedelemvédelmi eszközök korszerűsítésére vonatkozóan javasolt tervek sikerének a függvénye;

44. egyetért azzal, hogy az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a közvetlen külföldi befektetések tekintetében, amennyiben azok az EUMSZ 207. cikkének (1) bekezdése értelmében a közös kereskedelempolitika hatálya alá tartoznak. Megjegyzi azonban, hogy az Európai Bizottság ezt a rendeletet csak az olyan tagállamok számára javasolja, amelyek mechanizmusokat hoztak létre a befektetések átvilágítására, és hogy a javaslat a tagállamokat nem kötelezi ilyen saját mechanizmusok létrehozására. A javaslat ezért teljes mértékben megfelel a szubszidiaritás elvének.

Kelt Brüsszelben, 2018. március 23-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ
